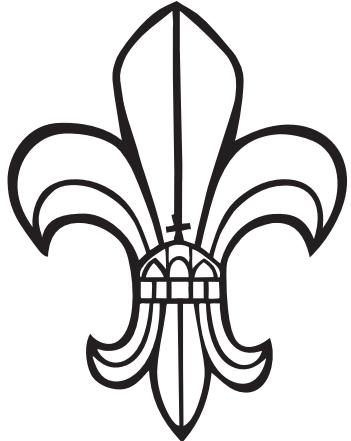

Magyarság ismeret Segédtisztek Számára

Munkafüzet

Külföldi Magyar Cserkészszövetség

Magyarság ismeret Segédtisztek Számára

Munkafüzet

Külföldi Magyar Cserkészszövetség 2014

Magyarságismeret Segédtisztek Számára

Szerekesztették:

*Dömötör Gábor
Hársi Ernő*

Írták:

Magyar nyelv:

*Nyelvtan: Tóthné Kollár Katalin
Mai magyar kifejezések: Szeghalmi Zsolt
Helyesírás: Dr. Némethyné Kesserű Judit*

Irodalom: Dömötör Éva és Dömötör Gábor

Földrajz, néprajz:

*A Kárpát-medence természeti képe:
Dr. Tarján Gábor anyaga alapján
Mészáros Andrea és Thurner Klára
A határon túli vidékek földrajza: Dömötör Gábor
Néprajz: Jablonkay Lydia és Dömötör Gábor*

Történelem: Pillerné Tirczka Éva és Dömötör Gábor

Lektorálták:

*Benedekné Micsinay Mária
Tóthné Kollár Katalin
Dömötörné Dr. Hársi Sarolta*

Hangfelvétel: Dr. Cséke Csaba

*Képek és rajzok feldolgozása és grafikai formatervezés:
Hársi Ernő*

Pénzügyi szervezés: Szórád Gábor

*Ez a kiadvány az Összmagyar Cserkészstratégia keretében
megvalósuló programon belül jelenik meg a
Bethlen Gábor Alap támogatásával.*

*A költségekhez szintén hozzájárultak:
Dr. Kádár Lynn Katalin
Pannonia American-Hungarian Club*

Külföldi Magyar Cserkészszövetség 2014

BETHLEN GÁBOR
Alap

Tartalomjegyzék

<i>Magyar nyelv</i>	09
<i>Irodalom</i>	29
<i>Földrajz</i>	41
<i>Néprajz</i>	55
<i>Történelem</i>	67

A munkafüzet célja és használata

A munkafüzet elsődleges célja, hogy segítsen neked a tananyag tartalmának megtanulásában. Igyekezz a kérdésekre válaszolni rögtön, miután egy adott részt elolvastál, amikor még frissen az agyadban van. Ahogy válaszolsz a kérdésekre, rögződik benned az, amit olvastál. A munkafüzet kérdései ugyanúgy vannak csoportosítva, mint a tananyag, általában ugyanazokkal a címekkel, hogy könnyebben megtaláld az egyes részekre vonatkozó kérdéseket.

A tananyag minden részéről van néhány kérdés. Ezért, ha kidolgozod a munkafüzet kérdéseit, elég átfogó képed lesz az anyag tartalmáról. A vizsgák a munkafüzet kérdéseiből lesznek összeállítva, esetleg néhány „bónusz” kérdéssel kiegészítve, amelyekért extra pontokat szerezhetsz.

Két strukturális különbségre hívom fel a figyelmedet:

- A mondatszerkezetről és a szórendről szóló nyelvtani részeknek tananyaga is és kérdései is a munkafüzetben vannak.
- A helyesírási feladatok írott szövege a tananyag füzetben van, a CD pedig a tananyag füzet hátsó címlapjának belső oldalán. Miután az egyes feladatok szövegét áttanulmányoztad, és igyekeztél helyesírásukat megtanulni, hallgasd meg a szöveget a CD-n és írd le a munkafüzetbe, az erre a célra hagyott helyre! Utána ellenőrizd a helyesírásodat a tananyagban közölt szöveggel.

Míg az őrsvezetői munkafüzet kérdései áلالában rövid, adatszerű válaszokat igényelnek, addig több segédtisztí kérdés már átfogóbb ismereteket kíván, és az összefüggések felismerését, megértését várja el. Igyekezz a válaszokat ennek megfelelően megfogalmazni!

Jó tanulást kívánok és

Jó munkát!

Dömöti Gábor

A Magyar Nyelv Múzeuma - Sátoraljaújhely-Széphalom

Magyar nyelv

10

Magyar nyelv

Mondatszerkesztés

1. Kijelentő mondatok:

A kijelentő mondattal állítunk vagy tagadunk valamit. Az állítás vonatkozhat egyszerre egy vagy több személyre vagy dologra. *A törpék az udvaron vannak.* A tagadás vonatkozhat az egész mondatra: *A törpék nincsenek a házban.* Vagy vonatkozhat a mondat egy elemére: *A törpék nem a házban vannak, hanem az udvaron.*

A magyar nyelv jellegzetessége, hogy a tagadó mondatban minden – tehát a tagadó névmások mellett is – szerepel a nem vagy a sem. *Ide senki nem jöhét be. Beát semmi sem érdekli. Soha nem érek rá.* A nem és a sem a többszörös tagadásban általában felcserélhető. *Sehol nem lehet tejet kapni. Sehol sem lehet tejet kapni.*

Gyakoroljunk: *Nagyék házat építenek.* Egészítsd ki a mondatokat!

- Nagyék márciusban (elkezdeni, akarják, az építkezést), de valószínűleg csak áprilisban (elkezdeni, tudják).
-
-

- A terveket egy budapesti építésziroda (elkészíteni, fogja)
-
-

- A konyha és a nappali a földszinten lesz, a hálószobát pedig az emeleten (berendezni, szeretnék).
-
-

- A tetőteret is (beépíteni, akarják).
-
-

- Sok dolguk lesz (megvásárolniuk, az ajtókat és az ablakokat, kell) és (elmenniük, kell, a bankba) hitelért.
-
-

- Nagy úr egyedül (megvenni, fogja) a parkettát, de a tapétát közösen (kiválasztani, akarják).
-
-

- A ház valószínűleg egy év múlva (elkészülni fog).
-
-

- Ha beköltöznek, (meghívni, akarják) a barátaikat egy partira.
-
-

2. Kérdő mondatok:

A kérdő mondattal kérdést teszünk fel. A kérdés lehet eldöntendő: *Az udvaron vannak a törpék?*, vagy kiegészítendő: *Hol vannak a törpék?*

2.a Az eldöntendő kérdésekben, ha az igére kérdezünk, az igével kezdjük a kérdést, és az ige kötő nem válik el. *Elmegyünk moziba ma este? Megnézted az új filmet?* Ha más mondatrészre kérdezünk, ez a mondatrész áll az ige előtt. *Ma este megyünk el moziba? Az Urániában mutatták be az új filmet?*

2.b A kiegészítendő kérdésben a kérdőszó a hangsúlyos, ezért az ige előtt áll. *Miért hívtad meg Juliet kávézni? Miért Juliet hívtad meg kávézni? Miért kávézni hívtad meg Juliet?*

Gyakoroljunk: Az eszperantó nyelv – mik voltak a kérdések?

Az eszperantó mesterséges nyelv.

Milyen _____?

A lengyel Ludwig Zamenhof alkotta meg. _____

Az eszperantó kezdetben körülbelül kilencszáz szóból állt. _____

Először egyszerű szövegek születtek ezen a nyelven.

Az eszperantóval az Európai Únióban és az USA-ban foglalkoznak legkomolyabban.

Az interneten sok tananyagot lehet találni ehhez a nyelvhez.

Két hajós a világ körül. Alkoss válaszokat a megadott szavakból!

Mikor szálltok hajóra? - (elindulni, szeretnénk, május 9-én)

Hol lesz az első pihenő? - (először, megállni, fogunk, valószínűleg a Kanári-szigeteken)

Mit visztek magatokkal az útra?

Nagyon sok dolgot. Az biztos, hogy (betenni, fogunk, többszáz doboz konzervet, a hajóba)

Melyik irányba indultok? - (kipróbálni, akarjuk, a keleti irányt), mert az nehezebb útvonal.

Hogyan kapunk hírt rólatok?
Blogot fogunk írni, (elolvasni, lehet, itt), hogy éppen hol vagyunk.

Milyen hosszú lesz az út? - (megtenni, fogunk, 70 ezer kilométert)

Meddig tart majd az utazás? - (megérkezni, szeretnénk, október 15-én)

3. Felszólító mondatok:

Ha a felszólításban az ige kap hangsúlyt, akkor ezzel kezdjük a mondatot. Az igekötő elválik. *Hívjuk fel Katát! Oltsd el a tüzet! Hozzatok magatokkal ebédet is!*

Tiltás, azaz negatív felszólításként: **Ne hívjuk fel Katát! Ne oltsd el a tüzet! Ne hozzatok magatokkal semmit!**

Ha más mondatrész kap hangsúlyt, ez áll az ige előtt: *Katát hív fel, és ne Bandit! Ne Katát hív fel, hanem Bandit! A tüzet oltsd el, és ne a parazsat taposd! Ebédet ne hozzatok magatokkal, de víz legyen nálatok!*

Gyakoroljunk: Paprikás csirke - írd át a receptet felszólító módba!

Az olajon aranyszínűre pirítom a hagymát. Egy pillanatra leveszem a tűzről, meghintem piros paprikával, és hozzáadom a feldarabolt csirkét. Hozzáteszem a felkarikázott zöldpaprikát és a paradicsomot. Fedő alatt, mérsékelt lángon főzöm, kevés vízzel pótolom az elfőtt levet. Ha kész, tejföllel gazdagítom. Galuskával tálalom, házi savanyúságot kínálok hozzá.

Szórend

1. A magyar mondat szórendje sok tekintetben szabad, de néhány mondatrész helyét szigorú szabályok határozzák meg. Mondatalkotáskor először azt kell eldönteni, hogy a mondat információi egyformán fontosak-e. Ilyenkor semleges hangsúlyú mondatot alkotunk. Ha valamelyik információt a többihez képest hangsúlyozni akarjuk, hangsúlyos mondatot alkotunk.

A hugom tanul egy verset. (semleges) A hugom egy verset tanul. (hangsúlyos)

Gyakoroljunk: Ki mit csinál? Alkoss mondatokat, ahol lehet kétféleképpen!

- olvas – Petra – egy könyvet _____

- mennek – Laciék – vendégségbe _____

2. A semleges hangsúlyú mondatban minden információ egyformán fontos. Ilyenkor a mondat az ige és a hozzá tartozó vonzat köré épül (az ige vonzatának nevezzük azt a szószerkezetet, ahol a főnév rajgját az ige határozza meg, pl. álmodik valamiről, beszél valakiivel). Az ige és a hozzá tartozó vonzat alkotja a mondat magját. A többi mondatrész helye szabad. Ha az igének két vonzata van, ezek helye felcserélhető.

A postás egy csomagot hoz a szomszédomnak. A postás hoz egy csomagot a szomszédomnak. A postás hoz a szomszédomnak egy csomagot. A postás a szomszédomnak hoz egy csomagot.

Gyakoroljunk: Mit csinál Laura? Alkoss mondatokat, ahol lehet többféleképpen!

- ad – egy almát – a barátnőjének _____

- küld – egy csomagot – a nagymamájának _____

- mesél – a bátyjának – a kirándulásról _____

- Róbert – telefonál – a barátnőjének _____

- Laciék – vendégségbe – mennek – Budapestre _____

3. A legtöbb mondatban hangsúlyozunk valamit. A hangsúlyszabály értelmében a hangsúlyos (gyakran új) információ közvetlenül az ige előtt áll. A hangsúlyos információ gyakran egy kérdésre ad választ, tehát a válaszban is az ige előtt áll.

Kivel találkoztál ma reggel a villamoson? Marival találkoztam ma reggel a villamoson.

Mikor találkoztál Marival a villamoson? Ma reggel találkoztam Marival a villamoson. (Vagy:

Marival ma reggel találkoztam a villamoson.) Hol találkoztál Marival ma reggel? A villamoson találkoztam Marival ma reggel. (Vagy: Marival a villamoson találkoztam ma reggel.)

14

Gyakoroljunk: Napirend. Mi volt a kérdés, ha ezeket a válaszokat kaptuk?

- Általában fél hétkor kelek. (Mikor kelsz?)

- Teát iszom reggelire. _____

- A 6-os villamossal megyek munkába. _____

- Egy kollégával ebédelek. _____

- 4 óráig vagyok az irodában. _____

- Egy érdekes terven dolgozom. _____

- A barátommal találkozom munka után. _____

Hangsúlyozd a megadott információt!

Balázs tegnap takarított a lakásban.

- 1. Balázs _____

- 2. a lakásban _____

- 3. tegnap _____

Holnap segítek neked a főzésben.

- 1. én _____

- 2. neked _____

- 3. a főzésben _____

A testvérem három inget vett nekem.

- 1. a testvérem _____

- 2. nekem _____

- 3. három inget _____

Petra egy könyvet olvas a kertben.

- 1. Petra _____

- 2. kertben - _____

Hédi fodrászhöz megy ma délután.

- 1. Hédi _____

- 2. ma _____

- 3. délután _____

4. Szórend igekötős igék esetében:

Semleges hangsúlyú mondatokban az igekötő nem válik el az igétől, de ilyenkor a vonzat (a ragozott főnév) mindenig az ige mögé kerül. *Hétvégén megnézek egy filmet.*

Hangsúlyos mondatokban, ha az ige kap hangsúlyt, az igekötő nem válik el. Az igét beszédben nyomatékosítjuk. *Nem kell kinyitnod az ablakot, én már kinyitottam.* Ha a mondatban nem az igét hangsúlyozzuk, hanem más mondatrészt, az igekötő elválik.

A hétvégén egy amerikai filmet nézek meg. vagy *Az amerikai filmet a hétvégén nézem meg.*

Gyakorolunk: Alkoss hangsúlyos mondatokat!

A koncert este 8-kor elkezdődött. Mikor? (A koncert este 8-kor kezdődött el.)

- A család bejelentkezett a Hilton Szállóba. Hová? _____

- Apa elhalasztotta magyarországi utazását. Mit? _____

- Egyetem után elkezdtem dolgozni egy középiskolában. Hol? _____

- A barátnőm bemutatott (engem) a hires írónőnek. Kinek? _____

- A fiú a repülőtéren beszállt egy taxiba. Hol? _____

5. Szórend mindenig hangsúlyos szavak esetében:

A tagadószók, sok negatív jelentésű szó és a kérdőszók mindenig hangsúlyosak, ennek megfelelően mindenig a ragozott ige előtt állnak.

Nem jött el a találkozóra. Alig láttuk a házat a ködben. Miért etted meg az összes süteményt? Későn feküdtünk le.

Gyakorolunk: Melyik szó illik a mondatba?

- A kollégám *sohasem / rendszeresen* nézi meg az e-mailjeit.

- *Valamikor / sohasem* meg fogom nézni Rómát.

- *Feleslegesen / Mindig* vettet meg a bélyegeket.

- *Azonnal / Nehezen* felébredt.

- *Rosszul / Valahová* irtam fel a címedet.

- *Nehezen / Jól* el tudta megyarázni, hogyan működik a kávédő.

16

Alkoss ellentétes jelentésű mondatpárokat!

- Átadta Péternek az üzenetet – *valaki / senki sem*

- Megfázott a hideg esőben – *minden gyerek / nem minden gyerek*

- Meg fogom nézni Rómát – *valamikor / sohasem*

- Sári elkésik a találkáról – *néha / ritkán*

- A nagymamám eljött hozzánk – *sohasem / néhányszor*

6. Összefoglaló gyakorlat:

A Rubik kocka – alkoss mondatokat a megadott szavakból!
A Rubik-kocka az egyik legnépszerűbb logikai játék.

- (*feltalálta, Rubik Ernő*) 1975-ben.

- A kocka (*áll, 27 kis kockából*).

- Ezeket (*elforgatni, kell*) úgy, hogy a kocka minden oldala azonos színű legyen.

- A kockával (*játszanak, sok millióan*), (*vele, foglalkoznak, még a matematikusok is*).

- Rendszeresen (*a Rubik-kocka világbajnokságot, megrendezik*).

- A világbajnok 7 másodperc alatt (*kirakni, tudja, a kockát*).

Mai magyar kifejezések

Tömegközlekedés Budapesten

1. Egy hónapig leszel Budapesten.

Milyen jegyet váltasz? _____

Miért? _____

Milyen okmánnal érvényes? _____

2. Ha kezeletlen jeggyel utazol, akkor megbüntet az _____

3. Egyszeri utazásra _____ kell venni.

4. A forgalom _____ a leglassabb.

Turizmus

5. A szállodák szállásfoglaláskor általában 10% _____ kérnek,

a _____ a _____ kell kifizetni.

6. Sok _____ hírdei külföldön Budapest szépségeit.

7. Készpénzen kívül mi mással lehet fizetni? _____

8. Amikor elhagyod a szállodát és leadod a kulcsot, mit csináltál?

9. Egy kiránduláson vagy városnézéskor az _____ megmutatja a látványosságokat.

Autó és közlekedés

10. Mondd el, hogy mire kell figyelned, mit kell tenned, hogy biztonsággal vezess. Használj legalább 5 ezzel kapcsolatos, a szövegben előforduló kifejezést.

11. Mi az a 3 okmány, ami nálad kell legyen, ha autót vezetsz?

_____, _____, _____

12. Mit kell megvenni ahhoz, hogy autópályán vezethess? _____

13. Sok közlekedési baleset történik _____ miatt, amikor alkohol fogyasztás után ült volán mögé a vezető.

14. Szervizbe vittem a kocsimat, hogy megjavítsák és kicseréljenek néhány _____.

18

Internet

15. Ahhoz, hogy belépj egy honlapra, be kell írnod a _____ és
a _____.

16. Mi magyarul az internet másik neve? _____

17. Mondd el (akár több mondatban is), hogy mi minden lehet az iternen csinálni. Használj legalább 5 kifejezést, ami a szövegben előfordul.

18. Ma már sok személynek a zsebében van _____, amelyen nemcsak felhívhatja barátait, ismerőseit, de amelyen internet-hozzáférése is van.

Felsőoktatás, kutatás, tudomány

19. Magyarországon, a középiskola befejezése után, tovább lehet tanulni _____ (ami 5 vagy 6 évig tart), vagy _____, ami 4 éves, vagy pedig 2 éves _____.

20. Írd le, hogy mi szükséges ahhoz és mit kell tenni, hogy Magyarországon bejusson valaki egy egyetemre _____

21. Mi a különbség az állami és a költségtérítéses egyetemek között?

Egészségügy

22. Az orvos a _____ fogadja betegeit.
23. Orvosságok, amelyeket csak orvosi recepttel lehet megvenni, _____.
24. A kórházakban még éjjel és vasárnap is van _____ orvos.
25. Milyen gépen történik a tüdőszűrés? _____
26. A kórházból megoperáltak. „Megoperáltak” helyett mond ezt más szóval.
-

27. A kórházban a délelőtti _____ alatt az orvos megvizsgálta a_____, amelyen a páciens adatai voltak, és új orvosságokat írt fel, amelyeket majd az_____ bead a betegnek.

Sport

28. Ha egy sportágban „bárkivel felveszem a versenyt”, akkor
- a) hajlandó vagyok bárkivel versenyezni
 - b) mindenivel versenyeztek
 - c) nagyon jó vagyok abban a sportágban

Válaszd ki a helyes feleletet!

29. Minek a rövidítése?

EB: _____

VB: _____

NB: _____

30. Használd a következő szavakat mondatokban:

Szurkolni: _____

Kudarc: _____

Válogatott: _____

Selejtező: _____

Meccs: _____

31. Mi a box magyar neve? _____

Közgazdaság

20

magyar nyelv

32. Jelöld meg, hogy a kommunizmust vagy a kapitalizmust jellemzi!

kommunizmus kapitalizmus

tervgazdálkodás:	—	—
magántulajdon:	—	—
szabad verseny:	—	—
állami irányítás	—	—
piacgazdaság:	—	—
tőke:	—	—

33. Ha sokan akarnak egy terméket megvenni, akkor azt mondhatjuk, hogy

nagy a _____.

Ha sokat akarunk egy termékből eladni, akkor azt mondhatjuk, hogy

nagy a _____.

34. Használd a következő szavakat mondatokban:

- Hitel: _____
- Fejlett: _____
- Fejlődő: _____
- Szolgáltatás: _____

Ipar

35. Ahhoz, hogy az ipar termékeit gyárthasson, nyersanyagokra van szüksége.

Sorolj fel 3 nyersanyagot.

_____, _____, _____.

36. Sorolj fel két energiahordozót, amit a föld alatt találunk.

_____, _____.

37. Miket termel az alapanyagokat gyártó ipar? Sorolj fel 3 ilyen terméket.

_____, _____, _____.

38. Miket termel a könnyűipar? Sorolj fel három fajta terméket.

_____, _____, _____.

Magyarország államszervezete I.

39. Az alábbiak közül mik jellemzik a mai Magyarország államformáját?

Jelöld meg őket:

- Királyság
- Köztársaság
- Kormányzó
- Miniszterelnök
- Parlamentáris demokrácia
- Többpártrendszer
- Egypártrendszer

40. Jelöld meg, hogy az állítás igaz, vagy nem igaz!

igaz nem igaz

a) A választópolgárok négy évente megválasztják az országgyűlés képviselőit.

— —

b) A választópolgárok négyévente megválasztják a miniszterelnököt.

— —

c) Ahhoz, hogy egy párt bekerüljön az Országgyűlésbe meg kell kapnia a szavazatok 5 százalékát.

— —

d) A parlamenti küszöb 10 százalék

— —

e) Általában a legtöbb szavazatot elért párt tagjai közül kerül ki a miniszterelnök.

— —

f) Ha a győztes párt nem éri el a szavazatok 50%-át, általában kisebbségen kormányoz.

— —

g) Ha a győztes párt nem éri el a szavazatok 50%-át, általában koalícióra lép egy vagy több más párttal.

— —

22

Magyarország államszervezete II.

41. Sorold fel a három hatalmi ágat!

42. Jelöld meg, hogy az alábbiak közül melyik a helyes fontossági sorrend!

- a) rendelet, alaptörvény (alkotmány), törvény
- b) alaptörvény (alkotmány), törvény, rendelet
- c) törvény, rendelet, alaptörvény (alkotmány)
- d) alaptörvény (alkotmány), rendelet, törvény

43. Jelöld meg, hogy az állítás igaz, vagy nem igaz!

igaz nem igaz

- a) A törvényeket az miniszterelnök hozza. — —
- b) A törvényeket az Országgyűlés hozza. — —
- c) A miniszterelnök az államfő. — —
- d) A miniszterelnök a kormányfő. — —
- e) A köztársasági elnök az államfő. — —
- f) A kormány felelős az igazságszolgáltatásért. — —
- g) A bírói szervezet felelős az igazságszolgáltatásért. — —
- h) A kormány felelős a végrehajtásért. — —
- i) A Legfelsőbb Bíróság a bírói szervezet legmagasabb szintje. — —
- j) A köztársasági elnök képviseli a nemzet egységét és biztosítja az államszervezet demokratikus működését. — —

44. Mik a Magyar Nemzeti Bank felelősségei?

Helyesírás

1. Lecke

2. Lecke

3. Lecke

4. Lecke

5. Lecke

6. Lecke

7. Lecke

8. Lecke

9. Lecke

10. Lecke

11. Lecke

12. Lecke

13. Lecke

14. Lecke

15. Lecke

Egy régi töltőtoll

Irodalom

Irodalom

Csokonai Vitéz Mihály

A Reményhez

1. Melyik iskola volt fontos Csokonai Vitéz Mihály életében, és miért volt fontos?

2. Magyarázd el *A Reményhez* című versben a kert szimbolizmusát! Milyen ez a kert, mit jelképez, hogyan változik a kert, és mit jelképez a változás?

3. Mennyiben ellentétes *A Reményhez* című vers stilusa és tartalma?

Berzsenyi Dániel

Fohászkodás

4. Hogyan különböztek Berzsenyi életkörülményei Csokonai körülményeitől?

5. Hogyan oszlik a *Fohászkodás* című vers két részre? Mit mond a költő az első részben és mit a másodikban?

Vörösmarty Mihály

Szózat

6. Mire akarta Vörösmarty emlékeztetni a magyarokat, amikor elbeszélő költeményeit írta?

7. Mi Vörösmarty *Szózat* című versének az üzenete a magyarokhoz, és ezt hogyan indokolja meg a vers különböző részeiben?

Petőfi Sándor

A Tisza

8. Kötő, forradalmár, nemzeti hős, a magyar költészet egyik legismertebb és legkiemelkedőbb alakja. Rövid életének 26 éve alatt több, mint ezer verset írt, ezek közül 782 költemény maradt reánk. A magyar tájnak, a hazaszeretetnek, az emberi érzések sokszínűségének költője. Ki az?

9. Petőfi *A Tisza* című leíró költeményében nemcsak a tájat írja le, hanem az azzal kapcsolatos érzelmeit is. Mely versszakokban nyilvánul ez meg legjobban?

10. Petőfi *A Tisza* című leíró költeményében találod a magyar költészet egyik legismertebb alliterációját. Másold ide!

Arany János

A walesi bárdok

11. Írd le *A walesi bárdok* költemény megírásának történetét!

12. *Toldi* című elbeszélő költeményével nyert pályázatot, és egyszeriben elismert költő lett. Ki az?

Ady Endre

A Sion hegy alatt

14. Sok magyar költő osztotta Ady álláspontját az első világháborúval kapcsolatosan. Mi volt ez az álláspont?

15. Mi Ady egyik verseskötetének a címe, és miért választotta ezt a címet?

16. Foglald össze *A Sion hegy alatt* című vers drámáját! Kik a szereplők, milyenek, mi közöttük a viszony, és mi történik?

17. Milyen emberi problémáról szól *A Sion hegy alatt* című vers?

Babits Mihály

Esti kérdés

18. Melyik nagy költőnk volt a Nyugat fő szerkesztője, és miért volt fontos a Nyugat?

19. Babits korában milyen változást akartak a fiatal kötők az irodalom terén?

20. Magyarázd el az *Esti kérdés* címének értelmét. Miért „esti“, és mi a kérdés?

21. Mi az *Esti kérdés* utolsó két sora? Magyarázd meg, hogyan illik bele a versbe, a vers témajába!

Juhász Gyula

Milyen volt...

22. Mi volt Nagyvárad szerepe Juhász Gyula életében?

23. A *Milyen volt...* című vers egyszerre szerelmi vers és természet leíró vers.
Támaszd alá ezt a gondolatot!

Kosztolányi Dezső

Most harminckét éves vagyok

24. Miért tartotta fontosnak Kosztolányi a művészetet?

25. Verseken kívül mit írt Kosztolányi?

26. Mit nevezett Kosztolányi „élete legnagyobb eseményének”?

27. A *Most harminckét éves vagyok* című vers első versszakában mit tudunk meg a nyári nap kellemességéről?

- mi minden jót sorol fel, illetve vesz be a jelenet leírásába?

- melyik két sor szól csak a természetről? Hogyan boldogít itt a természet?

- milyen színek szerepelnek a versszakban?

28. A *Most harminckét éves vagyok* költemény első versszaka a jelen időben van.
A második múlt időben. Miért?

Tóth Árpád

Láng

29. Hol van Budapesten a Tóth Árpád utca, és miért van ott ahol van?

30. Miről szól a *Láng* című vers? Milyen fajta emberről, és hogyan támasztják ezt alá a vers részletei?

Szabó Lőrinc

Nyitnikék

31. Mi a *Tücsökzene*? _____

32. Mi volt Szabó Lőrinc viszonya Babitssal? _____

33. Mit tanul a költő a kismadártól a *Nyitnikék* című versben? _____

34. Milyen párhuzamot von a költő saját maga és a kismadár között a *Nyitnikék* vers utolsó sorában?

Dsida Jenő*Templomablak*

35. Mi Dsida Jenő *Templomablak* című versének tanulsága? _____

36. Kora ifjúságától kezdve költőnek készült. Benedek Elek, a híres népmese gyűjtő és író fedezte fel tehetségét és indította el költői pályáján. 1938-ban, rövid életének 31. évében vitte el szívbaja ezt a nagy tehetségű, mélyen érző erdélyi magyar költőt. Hogy hívták?

József Attila*Reménytelenül*

37. Milyen körülmények között nőtt fel József Attila? _____

-
-
-
-
-
-

38. Magyarázd meg mit jelent az alábbi két sor, és hogyan illeszkedik bele a *Reménytelenül* című versbe.

„A semmi ágán ül szivem,
kis teste hangtalan vacog”

Radnóti Miklós*Nem tudhatom*

39. Írd le Sík Sándor szerepét Radnóti életében. _____

40. Radnóti csendes, megindító szeretettel mondja el, mi neki a haza. A *Nem tudhatom* című vers mely részletei mutatják ezt a szeretetet? Írj három ilyen részletről!

41. Hol és hogyan fejezi ki Radnóti az emberbe és a jövőbe vetett hitét?

Illyés Gyula

A tihanyi Templom-hegyen

42. Milyen irodalmi mozgalomnak volt Illyés Gyula tagja, és mi volt ennek a mozgalomnak a célja?

43. Válassz *A tihanyi Templom-hegyen* című versből két sort, ami szerinted legjobban fejezi ki a vers lényegét, és mondд el miért választottad ezeket!

44. Melyek az áthajlásos sorok *A tihanyi Templom-hegyen* című versben, és mi az áthajlások szerepe?

Kányádi Sándor

Két nyárfa

45. Mit jelképez (szimbolizál) a két nyárfa Kányádi Sándor *Két nyárfa* című versében?

46. Kolozsvárott él. Mint erdélyi magyar író, életét az irodalomnak és az erdélyi magyarság nyelvápolásának szenteli. Járja az erdélyi magyar vidékeket, iskolák, könyvtárak, művelődési házak állandó vendége. Gyermekverseivel terjeszti a magyar szó szeretetét a fiatalok között. Munkája nemcsak Erdélyre szorítkozik: a magyarság határokat áthidaló összetartozásának példájaként 1997 óta a magyarországi Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottság tagja és a budapesti I. kerület díszpolgára. De meglátogatta a nyugati magyarságot is, járt Nyugat-Európában, USA-ban, Kanadában, Argentínában és Brazíliában. Ki az?

Wass Albert

Üzenet hazára

47. Erdélyi magyar író, aki műveinek jelentős részét a nyugati emigrációban írta. A kommunista időkben Magyarországon el volt tiltva, de a rendszerváltás óta az egyik legolvasottabb író mind Magyarországon, mind a Kárpát-medence határokon túli magyarlakta vidékein. Műveinek nagy része a magyarság – elsősorban az erdélyi magyarság – helyzetével foglalkozik. Erdély szerelmese és mélységesen fáj neki, hogy Trianon elcsatolta Magyarországtól és a magyarok egy másik ország uralma alatt, kisebbségi sorsban élnek. De írásai nem politikai, hanem színvonalas szépirodalmi művek. Nemzetéért aggódó és nemzetét nevelő gondolatait regényekben és versekben fejezi ki. Ki az?

48. Melyik versszakot nevezhetnénk a megbékélés versszakának Wass Albert *Üzenet hazára* című versében?

49. Wass Albert *Üzenet hazára* című versének refrénje „A víz szalad, a kő marad, a kő marad”. Mi ennek a jelentősége, mit akar a költő ezzel mondani?

Balla D. Károly

Tövisek közt

50. Balla D. Károly versének címe miért *Tövisek közt* ?

51. Balla D. Károly *Tövisek közt* című versében leírja, hogy nehéz életük ellenére egy célért küzdenek. Mi ez a cél? Idézd a sorokat, amelyekből ez kiderül!

52. Hol él Balla D. Károly? _____

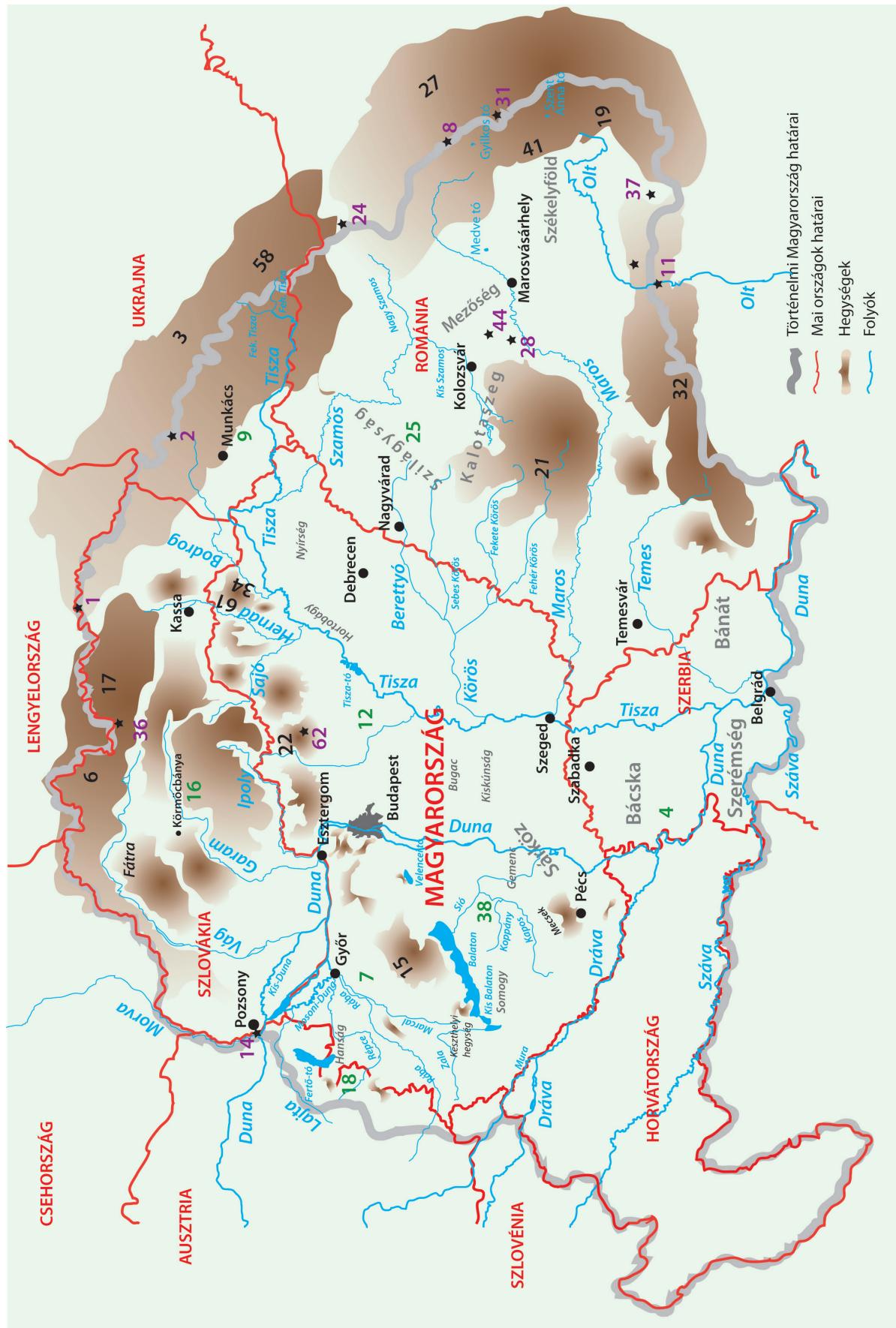

Magas Tátra

Földrajz

A Kárpát-medence földrajzi egységei

1. A következő tájegységek nevei mellé írd oda az 1. térképen feltüntetett megfelelő zöld számot:

Délvidék (Dráva-Száva köze vagy Vajdaság) ____, Erdély ____, Felvidék ____, Kárpátalja ____,
Kisalföld ____, Nagy-Alföld ____, Dunántúl ____, Alpokalja ____.

A Kárpát-medence természeti képe

2. A következő hegyekkel kapcsolatos nevek mellé írd oda az 1. térképen feltüntetett megfelelő fekete számot:

Észak-nyugati-Kárpátok ____, Déli-Kárpátok ____, Keleti-Kárpátok ____,
Északkeleti-Kárpátok ____, Dunántúli-középhegység ____, Mátra ____,
Zempléni-hegység ____, Eperjes-Tokaji-hegyek ____, Háromszéki-havasok ____,
Máramarosi-havasok ____, Erdélyi-szigethegység ____, Tátra ____.

3. A következő szorosok (hágók), hasadékok és csúcsok nevei mellé írd oda az 1. térképen feltüntetett megfelelő lila számot:

Verecke-hágó ____, Dévényi-szoros ____, Békás-szoros ____,
Gyimesi-szoros ____, Tordai-hasadék ____, Gerlachfalvi-csúcs ____,
Székelykő ____, Hargita ____, Zborói-szoros ____, Borsai-hágó ____, Törcsvári-szoros ____,
Vöröstorony-szoros ____, Kékestető ____.

4. Melyik hegylánc alkotta ezer éven át Magyarország határát? _____

5. Melyik hágón kelt át Árpád a honfoglaló magyarokkal 896-ban? _____

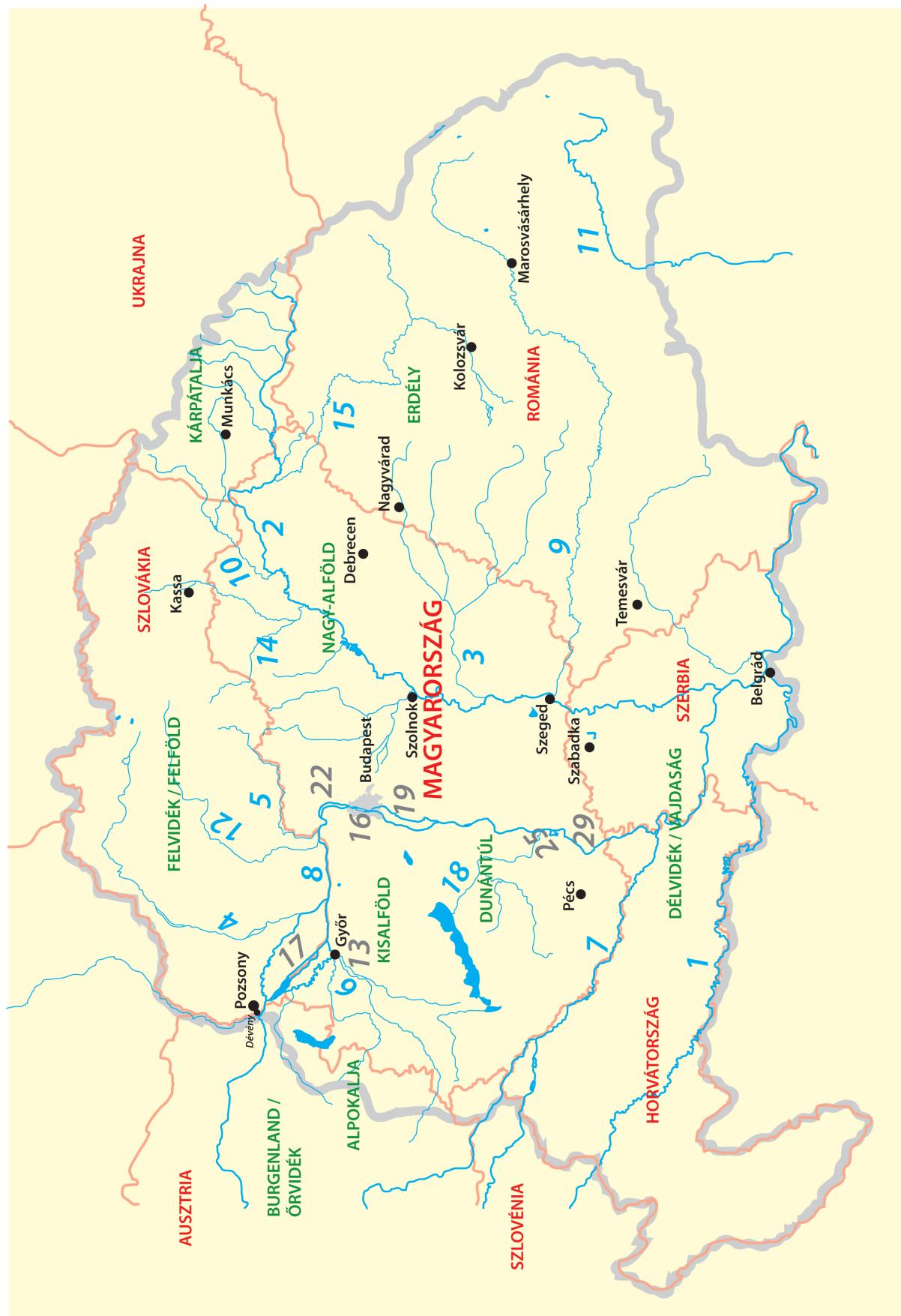
6. Melyik a Kárpátoknak legmagasabb csúcsa? _____

7. Melyik a mai Magyarországnak legmagasabb hegycsúcsa? _____

8. Melyik hegyet nevezik a „székelyek szent hegyének”? _____

9. A Kárpát hegyláncán belül három nagy medence található. Melyek ezek?

_____, _____, _____

10. A következő folyók nevei mellé írd oda a 2. térképen feltüntetett megfelelő kék számokat:

Duna_____, Tisza_____, Dráva_____, Száva_____, Maros_____, Körös_____,
Szamos_____, Olt_____, Rába_____, Sió_____, Vág_____, Bodrog_____, Sajó_____,
Garam_____, Ipoly_____.

11. A folyóvizek által alkotott szigetekkel és mocsarakkal kapcsolatos nevek mellé írd oda a 2. térképen feltüntetett megfelelő szürke számokat:

Szentendre_____, Csepel_____, Margitsziget_____, Sárköz_____, Mohács-sziget_____, Csallóköz_____
és Rábaköz_____.

12. Milyen irányba folynak (néhány kivétellel) a Kárpát-medence folyói?

13. Melyik folyó alkotta ezer éven át Magyarország déli határát? _____

14. Miután a Duna a Dévényi-szoroson keresztül belép a Kárpát-medencébe, rövidesen három részre szakad és két nagy szigetet alkot. Hogy hívják ezt a két szigetet?

_____, _____.

15. Melyik hegységben ered a Tisza? _____

16. Nevezd meg a Dunának három mellékfolyóját.

_____, _____, _____

17. Nevezd meg a Tiszának három mellékfolyóját.

_____, _____, _____

18. Miért és hogyan lett a Tisza rövidebb? _____

Állóvizek

19. A következő tavak és lápvidékek nevei mellé írd oda a 3. térképen feltüntetett megfelelő számot:

Balaton_____, Velencei-tó_____, Fertő-tó_____, Fehér-tó_____, Tisza-tó_____, Öreg-tó_____,

Szent Anna-tó_____, Csorba-tó_____, Palicsi-tó_____.

20. Miért hívják a Balatont a „magyar tengernek”? _____

Milyen hosszú_____, széles_____ és mély_____ a Balaton?

21. Hogy hívják Ausztria és Magyarország közös tavát? _____

22. Nevezd meg Magyarország legnagyobb mesterséges tavát. _____

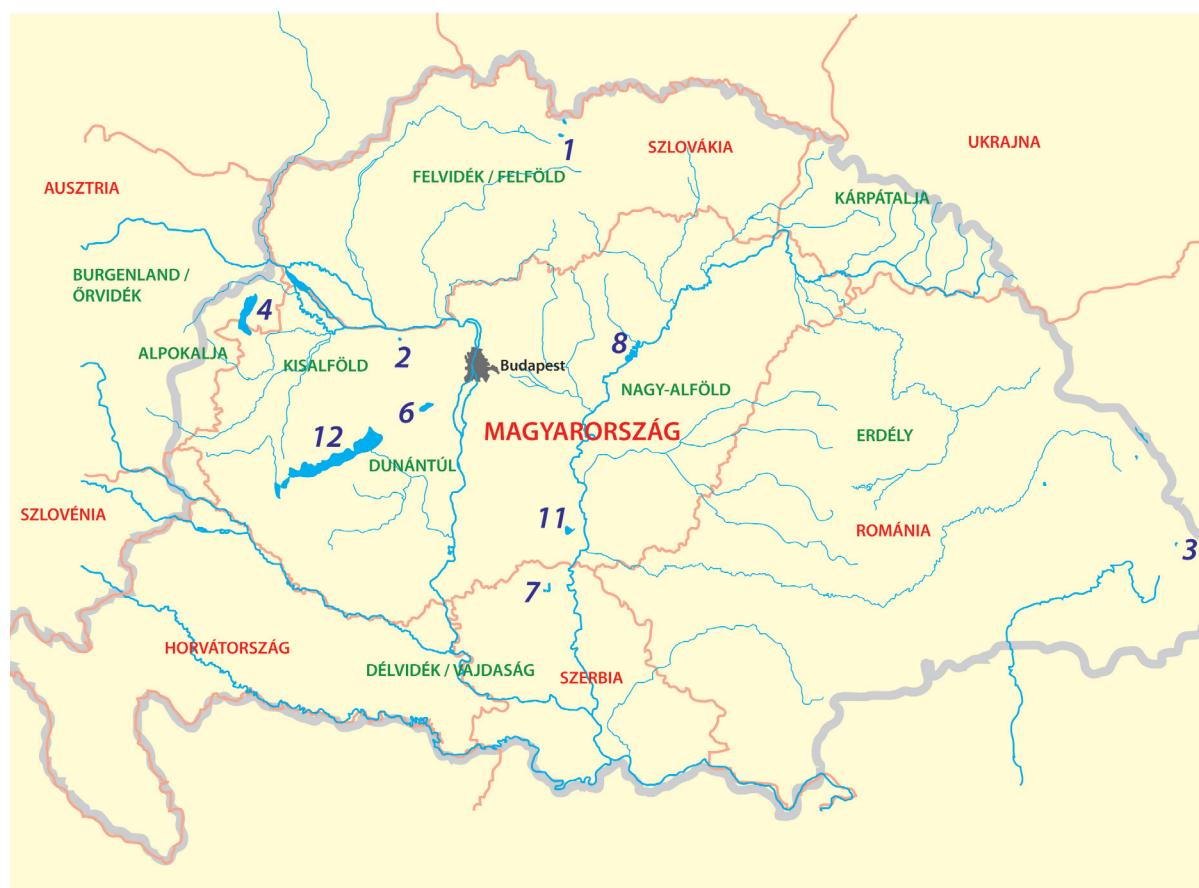
23. Erdélyben található a Szent Anna-tó. Miből keletkezett ez a tó? _____

24. Mi jelképezi a Kis-Balatont? _____

25. Honnan kapja a Balaton a vizét? _____

26. Hova folyik a Balaton felesleges vize? _____

3. térkép

Éghajlat

27. Sorold fel a négy természeti feltételt, ami befolyásolja az éghajlatot.

_____ , _____ , _____ , _____

28. Melyik várost nevezik a „napfény városának”? Miért?

29. Mit jelent az, hogy „vénasszonyok nyara”? _____

30. Általában Magyarországra melyik irányból érkezik a csapadék? _____

31. Magyarországon hol van több csapadék? _____

32. Hol van Magyarországon a legerősebb széljárás? _____

33. Általában Magyarországon melyik hónap a legmelegebb és melyik a leghidegebb?

34. Milyen vadállatok találhatók a mai Magyarország védett erdőiben?

35. Nevezz meg két Magyarországon található költöző madarat?

36. Mik a Kárpát-medencének természetes növénytakarói?

37. Milyen fajta fákat találunk Magyarországon?

38. Milyen olyan vadállatok vannak Erdélyben és a Felvidéken, amelyeket Magyarországon már nem találunk?

39. Hol találunk kiterjedt fenyőerdőket?

40. A Kárpát-medencében mi a legjobb minőségű talajfajta? Hol található?

48

földrajz

41. Írd le, hogyan történik a talajnak szikesedése? _____

42. Minek a termelésére alkalmas a homoktalaj? _____

43. Mik okozhatják a talajrétegek erózióját? _____

Felvidék

4. térkép

44. Buda török kézre kerülése után a Magyar Királyság fővárosa és koronázási székhelye lett. Hogy hívták ezt a várost? Mi a mai neve?

45. Sorolj fel 5 híres magyart, aki a Felvidékről származik.

46. Hány magyar él Felvidéken? _____

47. Milyen újonnan létesített országhoz került a Felvidék Trianon után? Ma melyik országhoz tartozik?

48. A következő városok nevei mellé írd oda a 4. térképen megjelölt számot:

Pozsony ____ Kassa ____ Komárom ____ Dunaszerdahely ____ Párkány ____ Somorja ____

Fülek ____ Nagymegyer ____

49. A város egyik része Szlovákiában, a másik Magyarországon fekszik. A szlovákiai magyarság fontos kulturális és politikai központja. A város két részét az Erzsébet híd és egy vasuti híd köti össze.
A város neve _____.

50. Szlovákiában, a Duna bal oldalán fekszik, híd köti össze Esztergommal. Fontos átjáróhely a két ország magyarságára számára.

A város neve _____.

51. XIII. századbeli vár maradványa van a város felett. A varos neve _____.

52. A Csallóköz szívében fekszik, lakosságának 75%-a magyar, kulturális, ipari, kereskedelmi központ.

A város neve _____

Kárpátalja

53. Kárpátalja _____ -ezer magyar lakosának zöme nem több, mint _____ kilométerre él a magyar határtól.

54. Egyik legnagyobb festőművészünk született ebben a kárpátaljai városban. Vezetéknéve egyezik a város nevével. Melyik város ez?

55. Ebben a városban él Kárpátalja legnagyobb közössége. Itt működik a II. Rákóczsi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola. A város neve _____.

56. Kárpátalja, miután ezer éven keresztül Magyarország része volt, most melyik országhoz tartozik?

57. A magyar történelemben fontos szerepet játszó _____ -hágó Kárpátalján fekszik

58. Miből él a kárpátaljai magyarság nagy része? _____

Erdély

59. Erdély három nagyobb területre osztható. Ezek _____,

_____ és _____.

60. Erdélynek ezen a vidékén több, mint egy millió magyar él, egy tömbben.
Hogy hívják ezt a vidéket?

61. Erdélyt a következők határolják: északon _____,

keleten _____, délen _____,

nugaton pedig _____ és _____,

62. A magyar kormány kezdeményezésével és támogatásával, valamint a külföldi magyarság anyagi hozzájárulásával, 2000-ben megalakult Erdélyben egy magyar egyetem. Az egyetem neve _____.

Az egyetem három városban működik: _____, _____ és _____.

63. Sorolj fel 5 híres magyart, akik Partiumból származnak.

64. A következő városok mellé írd oda az 5. térképen megjelölt számot:

Nagyvárad ____, Arad ____, Nagybánya ____, Temesvár ____, Kolozsvár ____,

Marosvásárhely ____, Csíkszereda ____, Székelyudvarhely ____, Gyimes ____.

Sepsiszentgyörgy ____.

5. térkép

65. 1989-ben Tőkés László magyar református lelkész hősies helytállásának nagy szerepe volt a romániai forradalom kirobbanásában. Melyik városban történt?

66. Ebben a városban született Mátyás király. A város neve _____.

67. Ez a város a székelység ipari, kereskedelmi és szellemi központja. A város neve _____.

68. Közel 200 000 régi, értékes könyvet gondoz ez az 1802-ben létesített erdélyi könyvtár. Ki alapította? Mi a könyvtár neve? Melyik városban van?

69. 1848-ban ennek a városnak dísztemében Gábor Áron bátor fellépései köszönhetően indul el Hámossék csatlakozása a magyar forradalomhoz. Mi a város neve?

70. Ebben a városban van a Kós Károly által tervezett Székely Nemzeti Múzeum. A város neve _____.

Vajdaság

6. térkép

71. Vajdaságban kb. _____ ezer magyar él.

72. A három nagy folyó, a Duna, Tisza és a Száva, három földrajzi részre osztja Vajdaságot. Ezek

_____, _____ és _____.

73. A vajdasági magyarok szellemi, kulturális és politikai központja. A város neve

_____.

74. Három nagy folyó egyesül Vajdaságban: a _____, a _____ és a _____.

75. A következő városok nevei mellé írd oda a 6. térképen megjelölt számot:

Újvárad ____ , Szabadka ____ , Zenta ____ , Temerin ____ .

76. Vajdaság kiválóan termékeny talaja kedvez a mezőgazdaságnak. Miket termelnek?

77. Melyik szomszédos országhoz tartozik Vajdaság? _____

Burgenland (Őrvidék)

78. Ebben a városban van a gyönyörű Esterházy kastély, ahol Joseph Haydn sok éven keresztül volt udvari zeneszerző és Beethoven is vendégeskedett. Mi a város neve?

79. A következő városok mellé írd oda a 7. térképen bejelölt számot:

Kismarton ____, Felsőőr ____, Németújvár ____, Felsőpulya ____.

80. A tó egyik része Magyarországon, másik része Burgenlandban van. Mi a tó neve?

81. Melyik szomszédos országhoz tartozik Burgenland (Őrvidék)? _____

7. térkép

Jegyzetek:

földrajz

Festett tojások

Néprajz

Néprajz

56

néprajz

A néprajz fogalma és szerepe mai életünkben

1. Mivel foglalkozik a néprajz?

A nérajztudomány kutatási területei

2. Mondj legalább 3-3 példát arra, hogy mivel foglalkozik a...

a. tárgyi néprajz: _____

b. szellemi néprajz: _____

Néprajzi tájegységeink

3. Nevezd meg a Kárpát-medence négy nagy néprajzi tájegységét!

4. Kösd össze a megfelelőket!

a. Hajdúk	1. Életmódjukat 3 szóval lehet jellemezni: erdő, havasi pásztorkodás, földművelés.
b. Matyók	2. Dunántúl legdélibb részén, a Dráva folyóhoz közel, 23 község alkotja ezt az ősi magyar szigetet.
c. Palócok	3: A Kárpátokon túl, Moldvában élő magyarokat nevezik így, akik a középkorban főleg Erdélyből vándoroltak ide.
d. Székelyek	4. Eredetileg fegyveres marhapásztorok voltak. Bocskai István 10 ezret telepített alföldi birtokaira.
e. Csángók	5. Kolozsvártól nyugatra 35-40 falu tartozik ide. Különlegesen szép, díszes viseletük az egyik legismertebb népviselet.
f. Kalotaszeg	6. A Felföld és az Alföld határán élnek, vidékük központja Mezőkövesd.
g. Ormánság	7. A Felföld legnagyobb etnikai csoportja. Nyelvjárásuk jellemzője a magas, rövid „á” hang: pl. szakad – szákád.

5. Kösd össze a megfelelőket!

a. Őrség	1. Karcag, Kiskunfélegyháza; pásztorfaragás, szűrszabóság, szűcsmesterség.
b. Göcsej	2. Erdélyi népcsoport. A középkortól kezdve a vasbányászat és feldolgozás legjelentősebb erdélyi központja.
c. Sárköz	3. Magyarország nyugati, Ausztriával közös határának közelében fekszik.
d. Kunság	4. A tatároktól menekülve, IV.Béla királytól kapták menedéket.
e. Jászság	5. A Balatontól nyugatra, az országhatár mellett fekszik.
Településeik házcsoporthajt szeg-nek neveztek.
f. Torockó	6. Kapuvár környékén élő, honfoglaláskori települők. Fehér hímzésük, csipkéik, szép viseletük jellemzik őket.
g. Rábaköz	7. A Duna mocsaras területei védték meg őket a török és tatár pusztításai elől. Fekete alapon fehér hímzésük, színes, gazdag népviseletük világhírű.

6. Melyik nagyobb néprajzi területre jellemzők a következők?

a. Pásztorkodás, makkoltatás, vizes-lápos terület, dimbes-dombos táj:

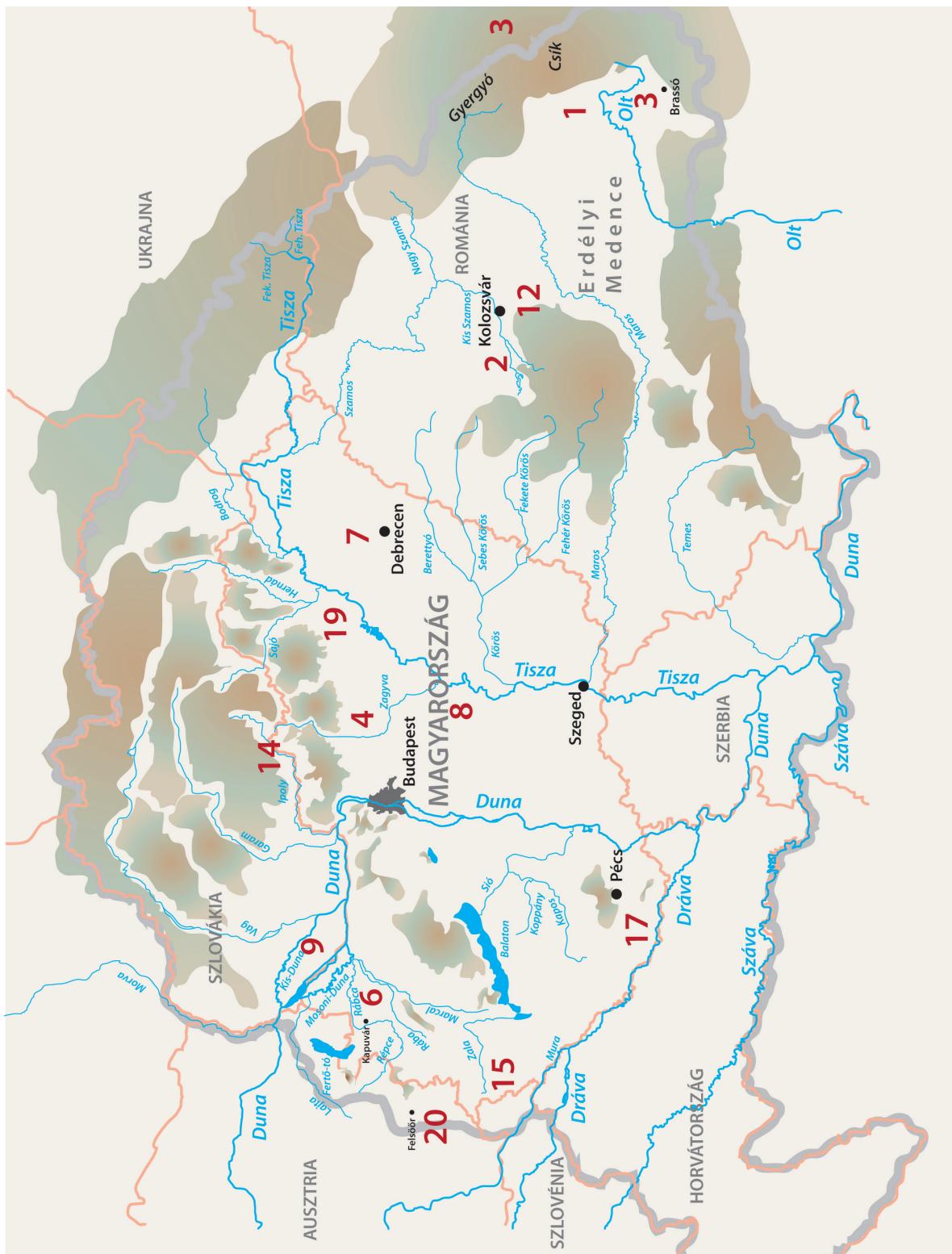
b. Nagy, faragott kapuk és temetői fejfák: _____

c. Nagy búzaföldek, szarvasmarha és ló tartás: _____

7. Melyik népcsoport viseletét jellemzik a következők:

a. Gyöngyös párta, bujka, muszuj, fersing _____

b. Férfiak: posztó vagy vászonnadrág, igen széles derékőv, félhosszú ing, cífrán hímzett "mejjes" bunda. Nők: Hímzéssel díszített ingujj, katrinca, bernyóc, a fejen kendő.

8. A következő tájegységek mellé írd oda a térképen bejelölt számot!

☐ Palócföld	☐ Torockó	☐ Matyóföld	☐ Jászság
☐ Őrség	☐ Hajdúság	☐ Csallóköz	☐ Göcsej
☐ Kunság	☐ Székelyföld	☐ Rábaköz	
☐ Kalotaszeg	☐ Ormánság	☐ Csángók	

Népi kismesterségek

9. Töltsd ki a hiányzó kismesterségekkel kapcsolatos adatokat!

Ki készíti?	Mit készít?	Miből készíti?
kádár		
	edények, cserép	
		len, kender
	patkó	
tímár		
	háztető, lépcső	

Állattartás

10. Nevezz meg 3 magyar kutyafajtát! _____, _____, _____

Nevezz meg 5 magyar állatfajtát! _____, _____, _____
_____, _____

11. Mi volt a következők feladata?

csikós: _____

gulyás: _____

juhász: _____

kanász: _____

csordás: _____

12. Írd le, hogy mit jelentettek a következő állattartási módok!

a. szilajtartás: _____

b. félsilaj tartás: _____

c. istállózás: _____

Földművelés

13. Írd le, legalább 5 mondatban, hogy miként folyt a földművelés!

Népi táplálkozás

14. Régen másképpen kellett az élelmiszereket tárolni. Nevezd meg ennek 3 módját!

a. _____ b. _____ c. _____

Népi építkezés

15. Mi a különbség a vályog és a téglá között? _____

16. !rd le részletesen, hogy hogyan készült a vertfal!

17. Melyek voltak a háromosztatú ház részei?

_____, _____, _____

Népi bútorok

18. Írd le az alábbi népi bútorfajták fejlődését és fajtáit!

a. Ülőalkalmatosságok: _____

b. Fekvőhelyek: _____

c. Tárolásra használt bútorok: _____

d. Egyéb bútorok: _____

A népmese

19. A népmese felépítése 3 jellegzetes részre oszlik. Melyek ezek?

_____ , _____ , _____

20. Milyen jellemző szavakkal kezdődik egy népmese? Adj két példát!

21. Milyen jellemző szavakkal végződik egy népmese? Adj két példát!

Népdal, népzene

22. Írd le, legalább 5 mondatban, hogy hogyan folyt a fonó vagy kukoricafosztás!

23. Azon kívül, hogy ötfokú hangsorra épültek és nincs bennük félhang, milyen egyéb ismertető jelei vannak pentaton dalainknak? Sorolj fel hármat!

a. _____

b. _____

c. _____

24. Hány népdalunk van lejegyezve? _____

25. Melyik két nagy zeneszerzőnk kezdte el a népdalok gyűjtését?

_____ , _____

Népballada

26. Mi jellemzi legtöbb népballadánkat? _____

27. Sorold fel két nápballada címét!

a. _____

b. _____

63

A magyar nép táncai

28. Ismertesd a következő fajta táncokat!

Körtáncok: _____

Fegyvertáncok: _____

Verbunkos: _____

Legényes: _____

Csárdás: _____

Népszokások

29. Tedd a következő népszokásokat a megfelelő csoportba!

disznótor, keresztelő, szüreti mulatság, esküvő, névnap, fonó, kukoricafosztás,
leánykérés, arató ünnep, temetés.

Családi szokások

Közösségi szokások

30. Írd le, legalább 5 mondatban, hogy hogyan folyt az aratás!

64

31. Írd le, legalább 5 mondatban, hogy hogyan folyt a fonó vagy a kukoricafosztás!

Jegyzetek:

A Magyar Korona

Történelem

Honfoglalás, a magyarság eredete

1. „Ugye a magyar nép és nyelv ugyanaz, mint a német?” kérdezi nem-magyar barátod. Mit válaszolsz neki kb. 6-7 mondatban?

Az Árpád-kor

2. Az Árpád-ház uralkodói letelepítették a honfoglaló törzseket a Kárpát-medencében, erős nemzetté kovácsolták, és Magyarországot Európa egyik tekintélyes, erős országává tették. Támaszd alá ezt az állítást legalább tíz mondatban, felsorolva az egyes Árpád-házi uralkodók cselekedeteit, eredményeit!

3. A honfoglaló magyarság körében sokan voltak, akik ragaszkodtak sok évszázados pogány szokásaihoz, és ellenezték a kereszténység felvételét. Szent István kemény kézzel bevezette a kereszténységet. Miért tette ezt Szent István? Kinek volt igaza? Miért?

4. Ismertesd IV. Béla korát és uralkodását!

5. II. András kiadta az Aranybullát. Egy kis kutatással, böngészéssel felelj a következő kérdésekre: Mi volt az Aranybulla tartalma? Mi volt az Aranybulla jelentősége, fontossága? Melyik másik országban jelent meg hasonló okmány? Hány évvel az Aranybulla előtt?

Vegyesházi királyok

6. Milyen jogon pályázott az Anjou család a magyar trónra? _____

7. Károly Róbert és Nagy Lajos méltó utódai voltak az Árpád-házi királyoknak. Uralkodásuk alatt az ország erősen fejlődött. Nagy Lajos az egyetlen magyar király, akit a történelem a „Nagy” jelzővel tüntet ki. Támaszd alá részletesen a fentieket!

8. A Hunyadiak közel fél évszázadon keresztül meghatározták az ország sorsát.

Támaszd alá részletesen ezt az állítást!

9. Ismertesd Hunyadi Mátyás szerepét az ország kultúrájának fejlődésében!

A török megszállás kora

10. Mohácsnak és a török megszállásnak hosszútávú hatása volt a magyar történelemre, az ország jövőjére. Hogyan bizonyítja ezt a későbbi évek és évszázadok történelme?

11. Miért mondhatjuk, hogy Mohács a magyar történelem nagy fordulópontja volt?

12. A reformációnak fontos kulturális hatásai voltak. Melyek voltak ezek?

13. Mi volt Erdély szerepe a török megszállás idejében?

14. Mutasd be Bethlen Gábot és uralkodását!

15. 1568-ban Erdély példát mutatott az akkori világnak. Miben és milyen cselekedettel?

Rákóczi szabadságharca és a Habsburg uralom

16. Hogyan kerültek a Habsburgok a magyar trónra és meddig voltak hatalmon?

17. Írd le a Rákóczi szabadságharc történetét!

18. Miért volt Mária Terézia hálás a magyaroknak? És miért mondhatjuk, hogy a Habsburg uralkodók között ő volt az egyik legjobb?

19. Az uralkodói örökösdés fiú ágon folyt: csak fiú örökölhette a trónt. Ennek ellenére Mária Terézia királyné ill. császárné lett. Hogyan történt ez?

20. A Habsburg uralkodók elnémítető politikájának ellenére, a XVIII. század fordulóján két magyar főnemes lépést tett Magyarország fejlődése érdekében. Kik voltak és mit tettek? Miért gondolod, hogy ezek fontos lépések voltak?

Reformkor, szabadságharc és kiegyezés.

21. Gróf Széchenyi István és Kossuth Lajos, mindketten Magyarország felemelkedését akarták, de különböző módon. Írd le elgondolásait!

22. Ismertesd Gr.Széchenyi István reformprogramját és eredményeit!

23. Mi volt a „Szent Szövetség”?

24. Mi történt Európa számos országában 1848-ban?

25. Mik voltak a magyar nép követelései 1848-ban?

26. Az 1848-as magyar forradalom békésen indult és úgy tűnt, hogy békésen eléri céljait. Támaszd alá tényekkel ezt az állítást!

27. Kiket lázított a bécsi kamarilla a magyarság ellen?

28. Ferenc József milyen lépései vezettek oda, hogy a debreceni országgyűlés kimondja Magyarország függetlenségét és a Habsburg ház trónfosztását?

29. Mi jogosította fel a bécsi kormányt arra, hogy - a Szent Szövetség értelmében - segítségül hívja az orosz cárt?

30. Mi volt Deák Ferencnek, „a hazai bölcsének” szerepe az 1848-as szabadságharc után? Milyen eredményeket ért el?

31. Ismertesd az Osztrák-Magyar Monarchia politikai összetételét és kormányzati rendszerét!

32. A Monarchia korszaka a nyugalmas fejlődés évei voltak Magyarországnak. Támaszd alá ezt az állítást!

Az I. világháború és a trianoni békediktátum

33. Mi jellemzte az európai helyzetet, amely lehetővé tette, hogy egy aránylag kis szikra – a Monarchia trónörökösének meggyilkolása – kirobbanthatta az I. világháborút?

34. Mi minden történt Magyarországon az I. világháború harcainak vége és Horthy Miklós kormányzóvá választása között?

35. Miért nevezhetjük a trianoni békeszerződést „békediktátumnak”?

36. Miért mondhatjuk, hogy a trianoni döntés igazságtalan volt?

37. Miért mondhatjuk, hogy a trianoni döntés nemcsak igazságtalan, hanem rossz döntés is volt? Milyen nem rég történt események bizonyítják ezt?

A két világháború között és a II. világháború

38. A trianoni döntés elvitte Magyarország területének kétharmadát és ezzel erdeinek és ásványi kincseinek nagy részét. Ezen túl az országnak sok ezer menekültet kellett befogadnia, akik az elszakított területekből jöttek. Ráadásul a gazdasági világválság hatását is le kellett küzdenie. Mindennek ellenére az országnak sikerült húsz év alatt talpraállnia. Sorold fel ennek a húsz évnek gazdasági, közlekedésügyi, szociális, tanügyi és egészségügyi eredményeit!

39. A Trianon utáni magyar kormányok egyik elsődleges célkitűzése a trianoni országhatárok békés revíziója és az elszakított területek visszacsatolása volt. Ez részben sikerült is. Mikor, és hogyan történt ez meg?

40. A magyar cserkészet hatékonyan hozzájárult az ország nemzetközi jó hírnevének terjesztéséhez. Hogyan és milyen alkalmakkor történt ez?

41. Hitler két területen egyre nagyobb nyomást gyakorolt Magyarországra, egyre inkább követelte a kormány lépésein. Mi volt az a két dolog, amit Hitler követelt?

42. Milyen mértékben, meddig és hogyan tudott a magyar kormány ellenállni Hitler fenti két követelésének?

43. Mi történt 1944. március 16-án és mik voltak ennek a következményei?

44. Mi történt a jaltai konferencián? Kik vettek részt ezen a konferencián?

45. A háború utáni első magyarországi választások (szavazások) még szabadok voltak. Mit bizonyított az eredményük?

46. 1948/49-től kezdve, a szovjet megszálló csapatok támogatásával, a kommunisták teljes mértékben hatalomra kerültek és elkezdték a kommunista rendszer bevezetését.

Írd le, hogy ez milyen lépésekkel állt, és írd le, hogy milyen volt az élet Magyarországon azokban az években!

1956 forradalma, a kommunizmus gyengülése és bukása, az önálló, szabad Magyarország.

47. Hasonlítsd össze az 1848-as szabadságharc kezdetét az 1956-os forradalom és szabadságharc kezdetével.

48. Az 1848-as szabadságharc és az 1956-os is elbukott. Mégis, évekre rá, mindkettő pozitív eredményt hozott. Támaszd alá ezt az állítást!

49. Az 1956-os szabadságharcot letiporta a szovjet túlerő, és azt követően kegyetlen megtorlás következett: kivégzések, bebörtönzések, deportálások. Idővel viszont lassan javulni kezdtek az életkörülmények. Írd le a változásokat!

50. Minek árán volt az élet Magyarországon valamivel jobb, mint a vasfüggöny mögötti többi országban? Mi tette lehetővé a "gulyáskommunizmust"?

51. Mi vezetett oda, hogy a magyar kommunista vezetők leüljenek az ellenzékkel, és megállapodjanak a békés rendszerváltásban?

52. Milyen magyar cselekedet indította el a vasfüggöny megszüntetését, amit röviddel utána a berlini fal lebontása követett?

53. Mi történt 1991. június 19-én?

54. Milyen pozitív eredményeket ért el Magyarország a rendszerváltás óta eltelt két évtized alatt?

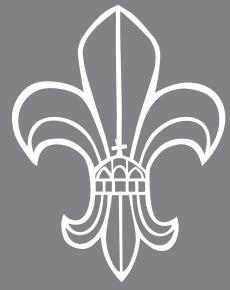
55. Milyen komoly problémái vannak Magyarországnak és a magyarságnak, amelyek még megoldásra várnak?

56. Hogyan segíthet a külföldön, nyugaton élő magyarság Magyarországnak és a magyar nemzetnek fejlődésében, felelőskedésében?

Jegyzetek:

történelem

Magyarságismeret Őrsvezetők Számára - Munkafüzet
Külföldi Magyar Cserkészszövetség 2014